Ч. 132. Львів, Пятниця дня 13. (26.) червня 1903. Річник VII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цїлий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:
на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Відроченє державної ради.

(×) Засїданє державної ради ві вторник почало ся знов обструкциєю ческих послів. Вправдї не була се галабурдна обструкция, яка проявляла ся в часах найзавзятїйшої боротьби парляментарної, одначе се виходить на одно і те само, відчитуванєм петиций, внесень та інтерпеляций змарновано час й не допущено до розправи над буджетовою провізориєю. Окрім того завалено дорогу до дневного порядку наглими внесенями ческих послів, а правительство з свого боку не допустило до розправи над ними, відобрано ческим послам спромогу обговореня свого теперішного становища, бо на внесенє Толїнґера ухвалено конець засїданя. Зараз після того проголосив президент палати, що назвичайне засїданє відбуде ся в середу вечер для вибору делеґаций, очивидно останної роботи державної ради в сїй сесиї.

Що Чехи після довгого ваганя і всяких переговорів хватять ся обструкциї, сего можна було давно сподївати ся і се з їх становища річ зовсїм зрозуміла. Се мусїло знов конечно довести до відроченя ради державної, щоби § 14-им перевести буджетову провізорию на дальших шість місяців. З тим § 14-им в Австриї вже так всї освоїли ся, що уживанє єго вже нїкого не дивує.

Одначе важнїйші є понуки, задля яких ческі посли знов перейшли до обструкциї. Правительство було сеї думки, що єму повело ся мілїоновими економічними вкладами на водні канали і реґуляциї рік призвичаїти державну роботу до успішної роботи, що серед сеї роботи на економічнім полї затихнуть національно-полїтичні спори, замовкнуть національні домаганя. Так ждало ся, та инакше склало ся. Живий живе і живе гадає. Ческий нарід в своїм національнім розвитку має ще багато потреб і домагань, а правительство звязало ся обіцянкою супроти Нїмців, що без їх дозволу не зробить Чехам нїяких уступок національно-полїтичних. Ся обіцянка підсичує гордовитість Нїмців, які в кождій національно-полїтичній уступцї в користь якої небудь ненїмецкої народности добачують зараз нарушенє свого національного стану посїданя. Нїмцї поставили засаду, що без тривкої згоди з Чехами, не зроблять они нїяких уступок Чехам, а до згоди з Чехами може лише тодї прийти, як Чехи будуть се робити, що їм скажуть Нїмцї. І тепер Чехи не бажали нїчого більше, лише цїсарскої постанови про засновини унїверситету на Мораві, якого введенє в житє мало послїдувати в пізнїйшім часї. Одначе переговори між правительством а Чехами з одного боку, а правительством і Нїмцями з другого не довели до нїякого вислїду, розбили ся о рішучий опір радикалів нїмецких, які не хотять чути про нїякі уступки в користь ненїмецких народностий взагалї. Радикальні елєменти нїмецкі, які тепер мають власть в своїх руках, не дали правительству спромоги, вволити справедливим домаганям Чехів і нїчого дивного, що не лише ческі радикали, але й умірковані ческі посли заявили ся супроти такого стану річий за обструкциєю, бо дотичне рішенє ві вторник в ческім клюбі ухвалено одноголосно. Після того не лишило ся правительству нїчого иншого, як відрочити раду державну, імовірно до осени, позаяк змаганє польского Кола, щоби ще коло 10. липня знов скликати раду державну на лїтну сесию для ухваленя митової тарифи і угоди не має виглядів, раз для того, що нема певности, чи Чехи не будуть робити перепон угодї, а також і з огляду на розлад в Угорщинї, де також мабуть не скоро будуть могли приступити до розправи над угодою.

На разї отже державна рада позбула ся права ухвали буджету, але чи обструкция не викличе дальших наслїдків у відносинах до Угорщини, годї тепер ще осудити. Державна рада, котра останними часами випереджувала Угрів в полагодї державних справ, тепер також засуджена на застій, з якого може єї видобути лише вдоволенє справедливим домаганям ческого народу.

Допись

З Відня.

(Конець).

Появивші ся числа нового тутешного двотижневника »Ruthenische Revue« має вже в руках наша публика і з проґрами видавництва, як і зі статий могла вже собі виробити суд про те хосенне для нашої справи видавництво. Особливо в нинїшну добу, коли тутешний »Славяньский Век«, видаваний Верґуном, »русскім« з Городка, ширить баламутства серед цїлого славяньского мира про наше українське питанє і коли як він, так і наші домашні аґенти руссофільства вмагають ся оволодїти славяньску журналїстику для своїх цїлий, а на шкоду нашого мнимого »сепаратизма« і в тім зглядї увійшли навіть у спілку із польскими дневникарями-гакатистами, — що проявило ся наглядно і на послїднім зїздї славяньских журналїстів в Пільзнї, — показала ся конечність, ба і необходимість такого журнала.

Основини »Ruthenische Revue«, як і ситуация витворена дурисьвітством москвофілів в родї Верґунів, Мончаловских і пр., котрі посьміли перед Славяньством накинути ся на представників рускої вселюдної опінїї Галичини, а довели до того, що дописувателя »Дїла« не припущено на той »славяньский« зїзд, — подали товчок до сего, аби доповнити брак орґанїзациї українськоі журналїстики і вже найшов ся кружок охочих з інтересованих кругів, що заходить ся перевести в дїло ту гадку, аби побіч протесту проти москвофільского »надувательства« всї редакциї періодичних українських видань і поокремих журналїстів-добровольців спонукати до основаня свого товариства. Загальний український інтерес і досьвіди під нинїшну хвилю, де брак нам подібної корпорациї, велить надїяти ся, що заходи проєктантів увінчають ся успіхом на хосен нашої загальної справи.

З послїдних днів житя тутешної кольонїї яло ся ще під конець згадати про академію в честь Тараса, яку устроїло акад. товариство »Січ« в середу 10. с. м. Академію відкрив д-рд. фільософії. Іван Брик гарно обдуманою і виголошеною промовою на тему провідних ідей в Шевченкових творах, а опісля акад. п. М. Лозиньский в довшій поважно держаній промові схарактеризував влучними подекуди поміченями культ нашого Кобзаря. В неофіцияльній части, якій проводив посол Василь Яворский, розвела ся широка дискусия. В нїй брали участь гостї учасники академії: др. А. Кос, В. Будзиновский, др. О. Кулачковский, М. Лозиньский, М. Пасїчник, Темницкий і пр., а час поміж промовами виповнювали сьпіви під проводом акад. Нїжанковского.

Удачну сю академію закінчив посол Яворский одвітною промовою.

І при тій нагодї замітні були на жаль сумні наслїдки того разкола, про який я в горі згадав. Помежи представниками инших віденьских укр. товариств на академії нашої молодїжи в честь нашого Ґенїя не доставало тілько одних представників товариства інтелїґенциї »Кружка земляків«. Чи яло ся личні непорозуміня нерозважної одиницї з молодїжию переносити і на царину народної роботи? На сю неумістність звернено загально увагу, а учасники, члени постійної віденьскої кольонїї, висказали гадку, що на будуче сьвяткувати муть Тарасові поминки не одинцем а спільно і величавійше, як се можливе поодинокому, менше спроможному товаству.

Як на столицю держави і на досить численну тутешну кольонїю дало-б ся при добрій і умілій орґанїзациї всїх українських товариств у Відни помянути Тараса і трохи »голоснїйшим« словом.

Тому при тій рефлєксиї на тему непотрібних роздорів грімко залунала трета строфка нашого гимна:

»Не пора«... в рідну хату вносити роздор...
Най пропаде проклята незгоди мара,
Під України єднаймось прапор!«...

Социялїзм, етика і полїтика.

під розвагу »СТАРШИМ і МОЛОДШИМ« подав

Др. Іван Копач.

8)

(Дальше)

Перейшовши в осени 1901. року з Тернополя до Львова я заходив, як гість, на відчити і дискусиї »молодших« наперед в Академичній Громадї, а потім у Січи. Та про социялїзми я вже згадував. Иншим разом на шумно в »Дїлї« заповіджений відчит у Січи про »Метафізичні системи фільософії« я ждав надармо цїлу годину. Прелеґент не прийшов, горстка цїкавих слухачів також розбрела ся, але всї читачі »Дїла« гадали, що там у »Січи« не знать які мудрости виголошено. Знов же дискусиї про »Історичні листи« Лаврова прибирали часом такий хід, що справдї иноді трудно було відгадати, чи дотичні бесїдники трактують справу поважно, чи так лише бавлять ся — коштом своєї і публичної опінїї. — або може тільки й усего, що дбають лиш про те, щоби був шум, як то кажуть: ut aliquid fecisse videatur[1]). Для характеристики не-

[1]) Додаю, що се не лиш моя індивідуальна обсервация. Др. Ів. Макух говорив менї раз, що

хай послужить отсей момент. Коли я раз при дискусиї згадав був щось про старо-християньскі часи, заявив менї у відповідь сим разом — як мене знов тихо поінформовано — »специяліст« від стислої фільософії, що він застерігає ся проти втяганя якогось євангельского християньства, як дійсної історичної катеґориї, до научної дискусиї; він узнав, що найвисше лиш таке християньство, яке проповідує Сперсер, а всяке инше — так бодай я зрозумів — се просто попівский вимисл або пуста фантазия. — Цікавий я, чи славний анґлїйский фільософ снив коли про таку релїґійну конкуренцию з Ісусом Христом і св. Ап. Павлом, і чи дуже би утїшив ся, як би случайно довідав ся про таку інтерпретацию своєї фільософії?

Так отже мої дотеперішні досьвіди з нашими »молодими« і з їх орґаном не дуже то відрадні[1]). Та я таки держу ся своєї засади з висше виложених причин. І тому дуже прошу ще раз ш. редакцию М. У., щоби відповіла на ті питаня, які я поставив перед двома роками у своїм листї до п. В. Старосольского. А колиб лист де затратив ся, то прошу відповісти бодай на отсї точки: 1) Хто, по Вашому, має дириґувати ґімназиєю: відвічальний за се перед державою і суспільностию директор чи анонїмний Ваш дописуватель, котрий становить $^1/_x$ загалу учеників, а до того може хвилево попав у злий гумор по причинї заслуженої, але — певно не дуже милої »двійки«? 2) Коли ся перша відповідь випаде в користь того другого, то скажіть, прошу, від котрої кляси висшої чи низшої ґімназиї, зглядно від котрого року житя він має те право у Вас, та й як провірюєте Ви єго »факти«? 3) Яку рівну можність оборони даєте Ви у Вашім орґанї нападеним учителям? Прецїнь вони також люди, а М. У. визнає мабуть засаду: рівність, вільність і братерство. Чи може сї кличі то хиба для »наших«, а для учителїв, що учать Ваших дописувателїв реченя складати[2]), то лиш огонь і пожога? Не думаєте, панове, може часом про те, що се також люди з кровию, нервами і кістьми, і що така неможливість оборони проти такого анонїмного псевдо-геройства або й підлоти, мусить наповняти їх серця горечию і погордою і до инших (х—1) товаришів Вашого незвісного дописувателя і до Вашої псевдо-високої справедливости, ба, а через те і до людскої душі взагалї? Чи Ви, Панове, взагалї думали коли про те, що одинокою грядкою, на якій приймає ся і виростає наука і виховане, то взаїмне довіре ученика до учителя і на відворот учителя до ученика? А Ви одною такою ничтожною і дурною (вибачайте за слово) дописию так легкодушно і непростимо зриваєте ту неоцїнену і так вже аж надто в Галичинї рідку рілю, не думаючи навіть про те, що се все колись на Вас таки самих страшно пімстить ся, а плодів і так не принесе. Бо не бійте ся, за кілька лїт Ваші вихованки будуть ще мудрійші від Вас і копнуть цїлу Вашу мудрість так само або й ще дужше і скорше, як Ви тепер копаєте теперішну.

Та не про се тут дїло. Менї се впрочім і байдуже. Я Вас тут лише прошу о відповідь на поставлені питаня, щоб і я вже раз знав ясно, де мої погляди хибні — при чім отверто додаю, що менї анї в думку не приходить признавати професорам або директорам ґімназияльним якісь привилеї під зглядом їх відвічальности за своє поступоване. Я дуже добре знаю, не бійте ся, що ґімн. учителї і директори так само як і всї инші люди: є лїпші й гірші, є добрі й лихі, ба навіть і тому самому раз поведе ся справа зручнїйше, а раз гірше.

(Дальше буде).

[1]) Розуміє ся, я не маю тут зовсїм на думцї загалу наших академиків, про котрих впрочім маю як найлучше виображене і між котрими числю вже і спору купку моїх бувших учеників і приятелїв. Я ту говорю лише про тих, що то так легко плюють на всї боки, а у самих же не така то й повна кишеня, як я — на жаль — наочно пересьвідчив ся. Менї лише дивно одно, як може загал академиків годити ся на таке поступоване тих своїх нїби »представителїв«.

[2]) Не правда-ж, пане відвічальний редакторе М. У., менї видить ся, що перед двома роками то я й Вам в тернопільскій ґімназиї рускі вироби поправляв і дуже тїшив ся, як міг коли підписати »добре«?

і инші деякі учасники дискусий мали нераз подібне вражінє.

Приїзд короля Петра до Білгорода.

Вчера о год. 10. рано гук гарматних стрілів оголосив вїзд короля Петра І. до столицї. Коло двірця зелїзницї і на двірци зібрали ся величезні товпи народа, які повитали короля окликом: »Живйо!« Король висїв з ваґону в уніформі сербского ґенерала. На двірци представлено єму російского посла Чарикова і австро-угорского ґр. Думба.

На промову президента мінїстрів Авакумовича король відповів: Панове мінїстри! Легко зрозумієте панове, якою торжественною є для мене хвиля, в якій по 45 лїтах знов стаю на сьвятій, батьківскій земли. Переймає мене заразом почутє дяки для Господа і чувство щастя. Я сьвідомий обовязків, які почивають на короли Сербії. До сего прилучає ся почутє сердечного признаня для вас, пане президенте мінїстрів, для ваших товаришів в правительстві, що сповнили свої обовязки так, як се лежало в інтересї нашої дорогої вітчини. Через се ви зобовязали мене, панове, до сеї степени, що чую ся щасливим, коли можу в сїй хвилї висказати вам мою найгорячїйшу подяку і королївске признанє.

Сю бесїду нагороджувано окликами: Живйо! Відтак президент мінїстрів Авакумович представив королеви ґенералів і офіцирів. Опісля іменем міста Білгорода промовляв радний Павлович, якому відповів король, що буде уважати своїм обовязком з Білгороду вчинити гідне огнище сербского народного житя. З черги вручено королеви хлїб і сіль, витала єго депутация білгородских дївчат, а відтак король виїхав з двірця і ґалевим повозом, ескортований військом, удав ся до собора.

По дорозї студентскі товариства і військо удержували шпалїр. В церкві, переповненій цивільними і військовими достойниками, промовив до короля митрополит, зазначуючи, що нїчо на земли не дїє ся без Божої волї. Тому і поворот родини Караджорджевичів і вступленє короля Петра на престол є Господною ласкою. Бесїдник заносить молитви до Предвічного, щоби підпирав правлїнє короля Петра і позволив народови під єго управою розвинути ся і зацвисти.

Король побув в церкві пів години, відтак посеред оваций публики по дорозї удав ся до конаку, де очікував єго сенат і члени скупштини. На промову президента сенату Велїміровича король відповів, дякуючи сердечно за привитанє і запевнював, що вступаючи на сербский престол, рішив ся управляти завсїгди в порозуміню з народом, а одиноким єго бажанєм є сповнити сей обіт. Король закінчив свою промову окликом в честь Сербії і народного збору.

З причини безнастанної овациї зі сторони публики, згромадженої перед конаком, король вийшов на балькон. В цїлім містї панував ентузиязм. Торговлї позамикані. Військові музики грають на публичних площах, приватні по льокалях виключно народні мельодиї. О год. $^1/_2$10. вечером прибув перед конак похід зі смолоскипами, який заараняжували студенти і інтелїґенция. Сьпівацкі товариства виконали кілька пісень. Король в окруженю мінїстрів вийшов на балькон, опісля відчитав бесїду, в якій заявив, що буде панувати в дусї традиций дому Караджорджевичів і опираючись на досьвідї, якого набрав ся за границею за час 45 лїт, буде старати ся дати народови те, чого він потребує. Окликом в честь Сербії закінчив король промову. Товпи народа відповіли гремучим: живйо!

Вчера пополудни король переїздив ся в

Родинне житє.

(Гадки проф. д-ра Фрідріха Паульзена).

Під розвагу руским „соколикам і паннам“

8) подав

Др. ІВАН КОПАЧ.

Впрочім було-б непростимим гріхом забувати й про те, що і сам по собі недобровільно обраний вільний стан може дати, іменно у женщин, моральний тип високого совершеньства, як його дана особа приймає і зносить без горечи яко придїлену собі Богом судьбу житя. Проти невдоволеної »старої панни« стоїть повна посьвяченя, добра і всїма люблена та почитана »тїточка«. Повна погідного вдоволеня і самопожертвованя, вона всюди перша, де треба помочи і піддержки, яко опікунка молодежи, яко повірниця єї тайн, яко прибіжище в бідї для малих і великих. Родинний еґоїзм і родинна пиха, в котрі так легко вироджує ся любов материньска, далекі від неї. Склонність до любови і служби другим задержує у неї свобіднїйший характер загальнолюдскої зичливости. Будучи свобіднїйшою від журби про те, що дочасне і сьвітске, вона звертає свою душу лекше до того, що вічне; горяча і глубока релїґійність, — не з тих многоглаголивих — заокруглює гарний характер.

7 Одноженьство (моноґамія).

Одиноко можливою правною формою родинного житя признано у всїх високо розвинених культурних народів моноґамічне подружє т. зн. звязь одного мущини з одною женщиною на час цїлого житя. Многоженьство і чужолоство загрожене карою.

Кинено питанє, чи законодавство під тим зглядом не пішло за далеко і чи не ограничило понад міру особистої свободи. Коли подружє є — по своїй істотї — умовою, котрої заключенє зависить від вільної волї одиниць, то якеж право має держава мішати ся до того, коли одиницї згодять ся на се, чи на те. Се зовсїм неправда — так говорено против примусового переведеня моноґамії — мовби одноженьство було природною формою житя полового; противно, природною є полїґамія. Се видко й з того, що закони вправдї заказують полїґамію, але єї нїяк усунути не можуть. У всїх прецїнь европейских народів цвите в дїйсности побіч правно одиноко допущеної моноґамії в найширшім обсягу безправна полїґамія і то, як-раз по причинї беззаконности, в найнизшій і найпогубнїйшій формі. Прецїнь жонаті і нежонаті мущини жиють в дїйсности з більшим числом женщин. Чи не було-б лїпше, кажуть, фактичним відносинам, яких прецїнь не мож силою усунути, надати правну форму? Чи не було-б се справедливо, щоби мущина, котрий жиє з кількома женщинами, також постійно про них журив ся? Шопенгауер арґументує так: тисячі проституток — то жертви на вівтари неприродної моноґамії (Parerga II. 658).

Я не знаю, чи Шопенгауер в допущеню полїґамії справдї щиро видїв средство усуненя проституциї; може се лиш звісна у него погорда до женщин і склонність до парадоксів подиктували єму повисші слова в обороні полїґамії. Хто однак глядить на річи так, як вони дїйсно є, той не дасть ся отуманити такою софістичною реторикою. Жерело проституциї очивидно лежить не в тім, що одному мущинї одної женщини не досить, лиш у тім, що єму вже одної за богато, іменно, щоб їй житє забезпечити. Може бути, що в поодиноких виїмкових случаях через законну форму конкубінату (=житя на віру) або многоженьства неподружні зносини полові одержали-б дещо достойнїйший вигляд, але загал випадків лишив би ся такий самий. За те така норма дуже нещасно вплинула-б на моральний сьвітогляд суспільности. Нинї закон, за котрим стоїть санкция почутя морального, безнастанно пригадує нашій сьвідомости моноґамію яко нормальну форму полового житя; законна можливість многоженьства ослабила-б лише виображенє про значінє і сьвятість подружя. Вона була-б поворотом в зад до погляду, усуненого християньскою цивілїзациєю, іменно до погляду про низшість женщини. Полїґамія є виразом погляду, що мущина є цїлию для себе, а женщина средством. Полїґамія і невільництво держать ся купи, чи женщини займають місце робучих і тягарових зьвірят, як се дїє ся у Неґрів і Кафрів, чи місце сотворінь, котрі держить собі мущина для власної приємности, як се є у народів з гаремами, се не становить ріжницї; фактично вони ту як і там є невільницями.

(Дальше буде).

отвертім повозі, в товаристві адютанта, без жадної ескорти по улицях Білгорода. Нині зложить присягу на конституцию, а відтак сейчас удасть ся на військову параду.

З державної ради.

Вчера відбуло ся надзвичайне засїданє палати послів задля вибору до делеґаций. З Русинів увійшли до делеґаций: др. Длужаньский і Микола Василько; з Поляків: Ап. Яворский, Войт. Дїдушицкий, Дав. Абрагамович, др. Дулємба, др. Бик і Поповский. Заступниками: кн. Сапіга, др. Ґрек, а з Буковини Фльондер.

Внесеня та інтерпеляциї

По виборі президент заряджує відчитанє впливів, хотяй поправдї, дневний порядок надзвичайного засїданя вичерпаний. Пос. Пернерсторфер противить ся відчитуваню з засадничих причин, однак президент обстає при своїй інтерпретациї. Після інтерпеляций пос. Дашиньского і пос. Хоца, президент ґр. Фетер приступив до

замкненя засїданя,

повідомлюючи, що пп. Удржаль і Венцайц зложили мандати, та що про речинець слїдуючого засїданя повідомить палату письменно.

Комунїкат польского Кола.

Коло польске по онодїшній нарадї видало ось який комунїкат: На засїданю д. 22. с. м. по переведеню довірочної дискусиї над буджетовою провізориєю і стоячою з нею в звязи загальною, полїтичною ситуациєю, ухвалено між иншим: 1) На внесенє пос. Антона ґр. Водзїцкого змагати усильно після поновного зібраня посольскої палати до переведеня зміни реґуляміну палати і в сїй цїли увійти в порозумінє з всїми сторонництвами, які хотїли би змагати до сеї самої цїли, а то з уваги, що переведенє зміни реґуляміну палати є першим і необхідним услівєм поправи полїтичної ситуациї. 2) На внесенє пос. Стан. Стажиньского ухвалено голосувати тілько за 3-місячною провізориєю буджету і в сїй цїли зробити в палатї відповідне внесенє на випадок, колиб прийшло до нарад над провізориєю. 3) На внесенє пос. Евг. Абрагамовича ухвалено старати ся о переведенє буджетової провізориї в парляментарній дорозї і в сїй цїли вплинути на ческий клюб, аби відступив від наміреної обструкциї проти парляментарного полагодженя буджету, а також впливати в цїли усуненя евентуально наміреної обструкциї проти парляментарного полагодженя буджету, коли такі змаганя вийдуть з якої небудь сторони.

Нова Gemeinbürgschaft.

Вчера пополудни сторонництва: нїмецко-людове, нїмецко-поступове, вірноконституцийна більша власність і християньско-социяльні відбули спільну нараду під проводом віцепрезидента палати пос. Кайзера. Пос. Дершата (нїм. люд.) зазначив, що найсильнїйші сторонництва лївиці признали згідно, що конечним є співдїланє в народних нїмецких справах, зазначив вагу такого співдїланя для нїмецкого розвою і уложеня полїтичних відносин, особливо в теперішній поважній ситуациї парляментарній. Відтак вніс бесїдник відповідну резолюцию. Пос. Функе (нїм. пост.), Швеґель (вірноконст. в. вл.) і Люеґер (антисеміт) заявили, що їх сторонництва рішили однодушно приступити до орґанїзациї і ухвалили відтак предложену резолюцию одноголосно. До викончого комітету чотирнайцятьох увійшли: Бернрайтер, Швеґель, Штірк, Функе, Ґрос, Мархет, Дершата, Лєхер, Праде, Вольфгарт, Люеґер, Лїхтенштайн і Ґесман. До тїснїйшого комітету чотирох увійшли: Бернрайтер, Дершата, Ґрос і Люеґер. Вкінци предсїдатель Кайзер висказав вдоволенє з довершеного союза нїмецких сторонництв, а пос. Совкуп заявив іменем нїмецкого хлопского сторонництва (4 члени), що також приступає до союза. На тім замкнено зібранє.

Новинки.

— **Календар**. В пятницю: руско-кат. Акилини муч.; рим.-кат. Йоана і Павла. — В суботу: руско-кат. Єлисея, Методия; рим.-кат. Володислава.

— **Народне віче в Комарнянщинї**. Видїл полїт. тов-а »Рудецка Руска Рада« в Комарнї скликує на недїлю 28. с. м. о 4. год. попол. віче до Купнович старих з слїдуючим дневним порядком: 1) Отворенє віча і вибір президиї. 2) Полїтичне і економічне положенє Русинів в Галичинї. 3) Вибори до ради повітової. 4) Внесеня учасників. З рефератом полїт. приїде др. Стахура з Самбора. Просить ся о численну участь.

— **Вступні іспити** до кляси приготовляючої і до I. кляси ц. к. рускої ґімназиї в Коломиї перед фериями розпічнуть ся 15. липня с. р. Зголоситись в канцеляриї директора треба 13. або 14. липня і принести метрику, сьвідоцтво защіпленої віспи або ревакцинациї і евентуально сьвідоцтво шкільне народної школи. Такса виносить: до кляси приготовляючої 2 К, до I. кл. ґімн. 6 К 20 сот.

— **З Відня**. Товариство укр. робітників »Поступ« у Відни устроює в недїлю дня 28. с. м. в своїм огородї (VII Lerchenfelderstrasse 67) о 3. год. попол. забаву огородову. В проґраму входять: аматорске представленє (»Лихий день«), колесо щастя, фантова льотерия, весела почта і товариска забава получена з монольоґами, вкінци танцї.

— **Перший виступ пожарної сторожи »Сокіл«**. Дня 23. червня с. р. повстав огонь в Скнилові. До пожару поспішила сейчас молоденька сторожа сокільска при участи львівскої сторожи і сторожи з Басївки. Перший виступ сокільских пожарників після оцїнки старих ветеранів пожарних був так вдоволяючий, що здавало ся, мов би ті пожарники-селяни з кільканайцять лїт в тій орґанїзациї працювали.

Се най буде як найлїпшим приміром для других сїл, щоби у себе сокільскі сторожи закладали, а для матерного »Сокола« у Львові вдоволенєм, що єго праця около орґанїзованя селяньства видає слїдні овочі. — *Очевидець.*

— **Ректором львівского унївервитету** вибрано знова кс. д-ра Фіялка, бо сенат ухвалив не приняти єго резиґнациї з достоїньства ректора.

— **Іменованя**. Цїсар іменував приватного доцента фільософії на краківскім унїверситетї д-ра Мстислава Вартенберґа, надзвичайним професором фільософії на львівскім унїверситетї. — Цїсар надав редакторови »Gazet-и lwowsk-ої« Адамови Креховецкому титул і характер радника двора. — Лавр. Олексїй з Вадовиць іменований директором маґазину продажи тютюну у Львові. — Повітові секретарі: Йос. Ольшевский, Стан. Завадзкий, Ґуст. Поспішіль, Конст. Михневский, Кар. Штрасер і Мих. Парильовский одержали IX кл. ранґи ad personam. — Почтовим асистентам Стан. Бобровскому в Бучачи і Йос. Ралєбранови в Радехові дозволила дирекция почт поміняти ся службовими місцями.

— **Огнї**. В Краківци, яворівского повіта, вибухнув в ночи на 20. с. м. огонь в стайни одного міщанина. Огонь при сильнім вітрі ширив ся з незвичайною силою і коли би не скора поміч пожарних сторожий місцевої і з сусїдних сїл, огонь був би знищив цїле місточко, а так згоріло лише 12 домів. — В Городку на Черляньскім передмістю згоріло онодї 5 господарств, вартости 6.850 К. — В Жовкві знищив огонь 12 домів при ул. Турнецкій. Огонь мав бути підложений.

— **Самоубийство**. В Стрийскім парку у Львові найдено вчера на лавцї ледви жиючого затроєного молодця, вючого ся в конвульсийнім болю Візвана телефонїчно ратункова стация удїлила недужому першої помочи і переполокала єму жолудок, почім відвезла єго до шпиталю. Недужий не міг говорити з ослабленя, лише написав на картцї, що називає ся Станислав Пихович, має 22 лїт, був диєтарем, але стратив місце; мешкав при ул. Голуба 11 А. При нїм найдено запечатаний лист до Михайла Альбіна Волощука, рахункового подофіцира при 24. п. п. в Станиславові і другий лист, в якім хтось відказав єму позички грошей. Підпис на сїм листї був витятий. Пихович не хотїв подати причини наміреного самоубийства, але з листу можна догадувати ся, що нужда втромила єму в руки отрую. Лїкарі сумнївають ся, чи можна буде спасти Пиховича від смерти, бо отруя (сїркан цинку) є дуже небезпечна.

— **Мілїони з димом**. Статистика австрийского мінїстерства скарбу виказує, що заряд тютюневого монополю в 1901. р. закупив сирого материялу тютюневого за 12,898.326 К в Австро-Угорщинї. З того припадає на Угорщину 9,251.503 К, а на Галичину 1,287.589 К. З заграницї спроваджено сирого тютюну за 38,923.214 К (з самих Індий східних за 15,911.049 К) і готових фабрикатів за 1,894.617 К; в остатній квотї містить ся 1,033.044 К за гаваньскі цигара і 613.712 К за египетскі цигарета. В Австриї вироблено в 1901. роцї в 29 фабриках 1.250,735.794 штук цигар (о 19,110.560 штук більше чим в попереднім роцї) і 3.263,138.685 папіросів (більше о 152,017.785).

В Галичинї консумция цигар і папіросів не збільшила ся, але за те виходить більше краяного тютюну (до люльки). З цигаретового тютюну найбільше розійшло ся пачок »Драма« (по 14 сот.) бо 32,598.496 пачок, дальше по 26 сот. 24,792.119 пачок, а найменше по 48 сот., бо 64.444 пачок. — Загалом продано тютюну в 1901. р. в цїлій Австриї за 213,988.887 К (о 99,236.270 К більше як в 1900. р.). З того припадає на бідну Галичину квота 27,433.372 К.

— **Адвокат засуджений за обиду маєстату**. З Будапешту доносять, що адвокат в Сабадцї, др. Антін Кальмар видав недавно книжку п. з. »Цїсар Франц Йосиф і єго часи«, в якій допустив ся обиди маєстату і обиди члена пануючого дому. За сю книжку обжаловано д-ра Кальмара перед судом. Онодї відбула ся перед трибуналом присяжних судиїв розправа, на якій відчитано цїлу книжку, яка має 300 сторін друку. Вислїдом розправи був вирок, яким засуджено д-ра Кальмара на два місяцї вязницї і на один рік замкнено єму адвокатску канцелярию. Книжку, розуміє ся, сконфіскована.

— **Корони монархів**. На сьвітовій виставі в Ст. Люї в Спол. Державах буде можна оглядати збірку копій монарших корон. На сю гадку впав Американець Франц Гібе і протягом трех лїт зібрав копії найважнїйших корон. Гібе спершу думав на місци виконати свій плян, але американьскі музеї подали єму мало материялу до сеї роботи. Він виїхав до Европи, звидїв богато двірских музеїв, але без дозволу не сьмів копіювати корони. Він вислав до всїх монарших дворів письма з просьбою і одержав дозвіл на скопіованє ріжних корон. В єго збірцї, яка представляє вартість чверть мілїона корон, є копії корон: австрийскої, великобританьскої, нїмецкої, італїйскої, шведскої, портуґальскої, даньскої, іспаньскої, льомбардскої корони Йосифіни і Наполеона I, тияри папскої і великої брилянтової зьвізди японьского Мікада і ин. Копія льомбардскої корони, яка переховує ся в катедрі в Монци, є так вірна, що узгляднено на нїй навіть два шрами, які є на ориґіналї. З цїлої збірки найдорозшою є копія корони нїмецкого цїсаря, бо має на собі правдиві брилянти, а хрести на нїй уложені з шафірів. Цїсар Вільгельм самий улекшував роботу при копіованю і просив Американця, аби показано єму готову копію. Коли єї побачив, зачудував ся вірностию і величавостию копії, на якій було 1.200 дорогих камінцїв. Корона голяндскої королевої є також чудова і дорога, бо блестить на нїй повно перел і брилянтів. Корона Наполеона має на собі золоті орли і хрести з шафірів і рубінів. Корони Анґлїї, Голяндиї, Італїї та Іспанїї є майже зовсїм до себе подібні. Тияра і скиптр папский визначають ся гарною роботою. Найбільшою є корона росийского царя, а рубіни і шафіри на нїй є незвичайної величини. Найменшою є шведска корона, та мимо того є дуже дорога, бо висаджувана є дорогими перлами.

— **З зелїзниць** »Ґазета Львівска« оголошує оферту на доставу товченого і пересїяного шутру і материялів будівляних з каміня, глини і т. п., яких ц. к. Дирекция зелїзниць державних буде потребувати в р. 1904. Оферти зладжені на приписаних блянкетах належить вносити найдальше до 20. липня с. р. 12. год. в полудне до Дирекциї. зел. держ. у Львові, Близші услівя достави будуть подані в »Ґазетї Львівскій« з 1. липня с. р. а можна їх переглянути також в III. відділї ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові.

Східно-північно-західний австрийский рух звязковий. — З днем 1. липня 1903 входить в житє додаток III до тарифи часть II, зшитка 1 з 1. сїчня 1900.

I. додаток до тарифи часть V. зшитка 2. сїть східна для перевозу осіб, пакунків, посилок експресових і псів на зелїзницях льокальних, позістаючих в заряді державнім. З днем отвореня руху на зелїзници льокальній Пила-Яворжно до до Яворжна-місто увійде в житє додаток I до наведеної тарифи. В тім додатку є заміщені постанови тарифові для згаданої зелїзницї і поправки. Цїна 20 сот. за примірник.

— **Дрібні вісти**. Сталим директором міскої різницї у Львові іменований давний тимчасовий директор Ґотлїб. — Тимчасовим директором фондацийних дібр ґр. Скарбка іменований пан Йосиф Троян.

— **Гумористичний кутик**.

З телеґрафу. В Микулинцях надано 16. с м. телеґраму отсего змісту: »X. Bein gebrochen, sofort Schram (лїкар-оператор у Львові) mitbringen«. На почтї перекручено телеґраму в сей спосіб: »X. Bein gebrochen, sofort Schwam mitbringen«. Дотична особа закупила у Львові дві найбільші губки і повезла їх до Микулинцїв.

Заява. Сим заявляю, що нїяких присьвят (дедикаций) від початкуючих авторів взагалї не приймаю. Ся заява відносить ся передовсїм до молоденьких залюблених поетів, ультра-модернї-

стичних новелїстів і псевдо-патріотичних драматурґів. — *Нестор Лїтерат.*

— **Родимцї! Памятайте на бурсу Руского Товариства педаґоґічного у Львові!**

Наука, штука, лїтература.

— **„Служба Божа“ на мішаний хор.** Музичне видавництво »Станиславівского Бояна« рішило ся на домаганє із многих сторін видати »Службу Божу« на мішаний хор і вже маємо на нашім складї ноти на 4 голоси з найлучших пісень до Служби Божої. Находять ся там твори Бортняньского, Вербицкого, Рудковского і ин. Кождий поодинокий голос обнимає 11 сторін великого формату, а цїна чотирох голосів виносить 2 К 40 сот. Отсим звертаємо увагу всїх хорів церковних і потребуючих, щоб зволили з замовленєм поспішити ся, бо наклад невеличкий. — Замовленя і гроші просимо присилати на руки п. Евгена Якубовича в Станиславові. — За видавництво: *Денис Січиньский, Евген Якубович.*

— **Дзвінок ч. 12.** з 20. червня 1903 містить: В шістьдесяті роковини Маркіяна Шашкевича (з портретом). — Веснівка. — А все ізза пилочки (дальше). — Історня куска хлїба (дальше). — Праця і забава. — До сего числа »Дзвінка« долучений 6. аркуш повісти »Збиточник Ґумфрі«.

Річна передплата »Дзвінка« стоїть всего 6 К, а зміст єго є так поучаючий і цїкавий, що не повинно бути нїодної сїльскої читальнї, що не запренумерувала би собі сего двотижневника. О се повинна подбати наша сїльска інтелїґенция.

Телеґрами.

Коропець, 25. червня. Вчера була ту велика злива. Днїстер виступив з берегів і затопив кількадесять домів. Вода знищила мости, заляла дороги; комунїкация в околици перервана.

Відень, 25. червня. Завтрішна Wiener Ztg. оголосить відложенє сесиї обох палат державної ради.

N. fr. Presse доносить, що рада державна збере ся аж в вересни. В виду сего краєві сойми будуть радити аж в грудни.

Вчера говорено ту, що мінїстер війни Пітрайх має уступити. N. fr. Presse заперечує сїй чутцї.

Будапешт, 25. червня. Нинї рано ґр. Куен-Гедерварі одержав цїсарске порученє, утворити новий угорский кабінет.

Солунь, 25. червня. Вчера коло Деґалїте прийшло до кровавої стрічі турецкого війска з македоньскими ворохобниками.

НАРОДНІ ИМНИ:

Ще не вмерла Україна!
Не пора!

на картоновім папери видала »Народна Рада«.

Набувати можна в »Народній Канцеляриї« у Львові (Ринок 10.) по 2 К за 100 примірників. На почтову оплату належить долучити 20 сот. Менше як 100 прим. не висилає ся. (9-20)

Тополя

Т. ШЕВЧЕНКА.

Серия переписних листків (8 штук) з гарними ілюстрациями (чорними і кольорованими) до Шевченкової баляди »Тополя« вийшла накладом С. Гальберґа в Бучачи. Набувати можна серіями і поодиноко у накладця та у всїх більших книгарнях і торговлях.

Цїни низькі.

1(22—40)

МИЛА ПАМЯТКА.

Хто був на вічу дня 16. н. ст. с. м. в Камінцї струм., нехай купить собі на памятку того сьвята гарну фотоґрафію того віча.

Цїна фотоґрафії на великому картонї виносить тільки 1 корону вже з пересилкою.

Замовляти можна у А. Веретельника в Камінцї стр., п. в місци. (5—10)

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

„Напівник церковний“

виданий бл. п. Ігнатієм Полотнюком в Перемишли, можна набувати у тогож жени під адресою: **Катерина Полотнюк**, вдова по півци катедральнім в Станиславові, ул. Собіского ч. 50.

Цїна брошуров. прим. 4 К.
Оправного в пів-полотно 4 К 50 с.
Оправного в полотно 5 К.
Пересилка почтова 60 сот.

Зарваницю поему **Василя Щурата** можна замовляти лише в Ставропигійскій книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Цїна з почтовою оплатою 25 сот.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
	6·10		з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20		з Чернівцїв (Галацу), Чорткова, Делятина
	6·50		з Брухович, щод. від 15. мая до 13. вер. вк.
	7·35		з Самбора (по отвореню зел. Львів-Самбір)
	7·40		з Янова
	7·35		з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	7·55		„ „ на дв. головний
	7·45		з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
8·10			з Станиславова (від 1. мая до 30 вер. вкл.)
	8·15		з Сокаля, Рави рускої
1.30	8·55		з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	10·25		з Ряшова, Любачева
	11·15		з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10		з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	1·25		з Янова
2·15			з Підволочиск, Копичинцїв на дв Підз.
2·30			„ „ на дв. голов.
	3·14		з Брухович (15. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
	4·35		з Стрия, Самбора, Сколього (1/5 – 30/9)
	5·06		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·30		„ „ „ на дв. голов.
1·40	5·40		з Чернівцїв, Іцкан
	5·50		з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55		з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч			
	8·04		з Брухович (17 мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·25		з Брухович (15. мая до 15 вер. в нед. і сьв.)
	9·12		з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
12·20	9·20		з Чернівцїв, Букарешту
	9·25		з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40 2·31	9·50		з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Риманова
	10·00		з Самбора, Сянока (по отвор шляху Львів-Самбір)
	10·07		з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	10·02		з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	10·20		„ „ „ на дв. голов.
	10·40		з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3·09		з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30		„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
	6·22		до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·50	6·30		до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·04	6·43		„ „ „ дв. Підзамче
	6·45		до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
8·25 2·50	8·35		до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	9·05		до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15		до Янова
	9·25		до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
	9·40		до Белзця, Сокаля, Любачова
2·40	10·35		до Чернівцїв, Потутор, Делятина
	10·57		до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	10·40		„ „ дв. гол.
	1·14		до Янова від 17. мая до 13. вер в нед. і сьв.
	1·55		до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і сьв.
	2·10		до Брухович від 17 мая до 13. вересня в недїлї і сьвята
	3·05		до Стрия. Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15		до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3·25		до Ряшева, Любачева
	3·30		до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
	3·40		до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
Ніч			
	6·05		до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15		до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·30		до Янова від 17. мая до 13. вер. буден. дни а від 1/5 до 16/5 і від 14/9 до 30/4 1904. щоденно
	6·40		до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	7·10		до Сокаля і Рави рускої
	7·20		до Перемишля від 1. мая до 31. жовтня
	8·14		до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
	9·00		до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20		„ „ дв. Підзамче
	9·55		до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
2·51	10·42		до Іцкан, Чорткова
	10·55		до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11.00		до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24		„ „ дв. Підзамче
	4·10		до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	5·50		до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12, год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДНЇСТЕР“

ДІМ „ПРОСЬВІТИ“

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР ДНЇСТРА — **виплачує шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНЇСТЕР ДНЇСТРА — **полїси приймають** при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР ДНЇСТРА — посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Днїстер«.

Фонди виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

Удїляє аґенциї селянам особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**. З друкарнї В. А. Шийковского.